

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

**DĖL EKONOMINIŲ PRIEŽASČIŲ, OBJEKTYVIAI ESANČIŲ TAM TIKROJE
TERITORIJOJE AR ŪKINĖS VEIKLOS SEKTORIUJE, PRIPAŽINIMO SVARBIOMIS
(TAP-19-1297) (TAIS-19-7379(2))**

2019-08-16 Nr. NV-2384

Vilnius

Rengėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslas: pripažinti plieno produktams taikomų importo tarifinių kvotų į ES išnaudojimą anksčiau, nei nustatytas galiojimo laikas, svarbia ekonomine priežastimi darbdaviams, veikiantiems pagrindinių metalų ir jų gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamybos sektoriuje, nes Lietuvos plieno produkcijos gamintojai dėl žaliavos trūkumo negali suteikti darbuotojams darbo ir atsirado grupės darbuotojų atleidimo iš darbo prielaidų.

Esama situacija:

- importuojamiems iš trečiųjų šalių plieno produktams į ES taikomos tarifinės kvotos. Dalis tarifinių kvotų, taikomų Lietuvos įmonių importuojamai plieno produkcijai, buvo išnaudotos jau 2019 m. kovo mėn. pabaigoje, o 2019 m. balandžio 1 d. įsigaliojusios trijų mėnesių tarifinės kvotos kai kuriems plieno produktams buvo išnaudotos per keletą dienų. Norėdamos importuoti plieno produktus Lietuvos įmonės turi mokėti 25 procentų muito mokestį. Dėl sumokėto muito mokesčio Lietuvos įmonių produkcija pabrangsta ir tampa nekonkurecinga, o, neturėdamos žaliavos, Lietuvos įmonės turi mažinti gamybos mastą arba stabdyti gamybą, todėl kyla dalies darbuotojų atleidimo grėsmė;
- pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių pagrindinių metalų gamybos sektoriuje 2017 m. veikė 27 įmonės, kuriose dirbo 626 darbuotojai, eksportas sudarė 162,6 mln. eurų, o metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamybos sektoriuje 2017 m. veikė 1 955 įmonės, kuriose dirbo 16 328 darbuotojai, eksportas sudarė 532,7 mln. eurų. 2018 m. eksportas šiuose sektoriuose padidėjo ir atitinkamai sudarė 169,8 mln. eurų ir 559,6 mln. eurų;
- pagal Darbo kodeksą gali būti nustatomas dalinis darbas, kai dėl svarbių ekonominių priežasčių, objektyviai esančių tam tikroje teritorijoje ar ūkinės veiklos sektoriuje ir pripažintų tokiomis Vyriausybės, darbdavys negali suteikti darbuotojams darbo ir yra grupės darbuotojų atleidimo iš darbo prielaidos.

Esmė:

- pripažinti plieno produktų kategorijoms taikomų tarifinių kvotų išnaudojimą anksčiau, nei nustatytas galiojimo laikas, svarbia ekonomine priežastimi darbdaviams, veikiantiems pagrindinių metalų ir jų gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamybos sektoriuje, nes Lietuvos plieno produkcijos gamintojai dėl žaliavos trūkumo negali suteikti darbuotojams darbo ir atsirado grupės darbuotojų atleidimo iš darbo prielaidų. Vyriausybei pripažinus šią ekonominę priežastį svarbia, darbdavys, vadovaudamasis Vyriausybės patvirtinta Dalinio

darbo išmokų nuostatų nustatyta tvarka, galės kreiptis į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinį skyrių dėl dalinio darbo išmokos skyrimo darbuotojams;

- nustatyti, kad svarbi ekonominė priežastis yra tada, kai darbdavio metinės pajamos iš veiklos, nurodytos minėtame sektoriuje, sudaro ne mažiau kaip 50 procentų visų darbdavio metinių pajamų ir kai darbdavio gamybos (darbų ir paslaugų) apimtis per paskutinį ketvirtį, palyginti su buvusiu prieš jį, sumažėjo 30 procentų dėl taikomų importo tarifinių kvotų plieno produktams.

Derinimas:

- Užsienio reikalų ministerija derino be pastabų;
- atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabas;
- Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Valstybinio draudimo fondo pastabos, anot rengėjų, suderintos darbo tvarka;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2019 m. rugpjūčio 16 d. išvadoje NV - 2379 pateikė pastabų ir pasiūlymų dėl parengtojo projekto.

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

Dalykinio vertimo išvada:

- atkreiptinas dėmesys, kad Darbo kodekse nustatyta, kad svarbių ekonominių priežasčių, objektyviai esančių tam tikroje teritorijoje ar ūkinės veiklos sektoriuje, pripažinimą nustato Vyriausybė, tačiau Kodekse nėra jokių kriterijų, kuriais vadovaujantis tas priežastis Vyriausybė galėtų laikyti svarbiomis nustatant dalinį darbą. Todėl kyla klausimas, ar importo tarifinių kvotų nustatymas ES mastu ir įmonėms nespėjus jomis pasinaudoti gali būti traktuojama, kad tai yra svarbi ekonominė priežastis taikyti dalinio darbo nuostatas. Atsižvelgiant į tai, siūlytume tobulinti Kodekso nuostatas šiuo klausimu. Be to, teikiamas projektas parengtas atsižvelgiant į vienos įmonės, veikiančios metalų gamybos sektoriuje, situaciją. Manytume, kad šiuo atveju tikslinga būtų turėti ir Lietuvos pramoninkų konfederacijos išvadą.
- siūlome klausimą aptarti Tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. 8 706 63 789, el. p. saulius.gaigalas@lr.lt